

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **N. D. Ch.**, zastoupený Mgr. Markem Eichlerem, advokátem, sídlem Nekázanka 888/20, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 11. 2023, č. j. OAM-1310/ZA-ZA15-HA13-2023, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 2. 2024, č. j. 33 Az 22/2023-35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zastavil řízení o udělení mezinárodní ochrany žalobce podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, z důvodu nepřipustnosti opakované žádosti dle § 10a odst. 1 písm. e) téhož zákona. Žalobce v první žádosti ze dne 18. 7. 2022 žádal o udělení mezinárodní ochrany za účelem legalizace pobytu na území České republiky, kde chtěl nadále zůstat a pracovat. Oprávnění k pobytu pozbyl v souvislosti s odsouzením za drogovou trestnou činnost, za kterou v letech 2013 až 2022 vykonal trest odnětí svobody a byl mu rovněž uložen trest vyhoštění v délce deseti let. Návrat do země původu žalobce odmítá s ohledem na svůj věk a absenci jakéhokoli zázemí a kontaktu s rodinou, manželkou a dvěma syny. Žalobce v předchozí žádosti neuvedl, že v zemi původu dluží soukromé osobě přibližně 8 000 USD, a to již od roku 1999, kdy vycestoval do České republiky a potřeboval peníze na cestu. Tuto skutečnost uvedl až v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany s tím, že mu v případě návratu hrozí nebezpečí od věřitele.

[2] Žalovaný poukázal na § 11a odst. 1 zákona o azylu, dle kterého je třeba zkoumat, zda žadatel uvedl nové skutečnosti, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání v předchozím řízení a které současně svědčí o tom, že by žadatel mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 téhož zákona, případně že mu hrozí vážná újma dle § 14a téhož předpisu. Žalovaný v této souvislosti zdůraznil, že žalobce o svém dluhu věřiteli věděl již v době podání první žádosti a nic mu nebránilo tuto skutečnost uvést již v předchozím řízení. Žalovaný dále připomněl, že žalobci nehrozí postih ze strany státní moci a že nesplacený dluh není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany v žádné její formě. Podmínky přípustnosti opakované žádosti dle § 11a odst. 1 zákona o azylu tak nebyly v daném případě naplněny. S ohledem na spáchání vážného zločinu je dle žalovaného v žalobcově případě vyloučeno rovněž udělení doplňkové ochrany.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí žalované žalobou, kterou Krajský soud v Plzni zamítl rozsudkem označeným v záhlaví. Krajský soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu připomněl, že v daném případě je předmětem přezkumu pouze naplnění podmínek pro zastavení řízení. Krajský soud ve shodě s žalovaným uvedl, že existence dluhu byla žalobci známa již v době podání první žádosti o udělení mezinárodní ochrany, přičemž žalobci nic nebránilo tento důvod v žádosti uvést. Jak ostatně sám žalobce sdělil, zapomněl tento důvod uvést. K žalobcem namítanému nesprávnému posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu krajský soud uvedl, že žalovaný věcně podanou žádost neposuzoval, neboť k tomu v daném typu řízení nebyl povinen. Krajský soud podotkl, že zákon umožňuje zohlednění důvodů zvláštního zřetele hodných při posuzování přípustnosti opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, z judikatury však vyplývá, že v případě, kdy tyto důvody nebyly shledány, není nutné tento závěr v rozhodnutí výslovně uvádět.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. V ní namítl nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku z důvodu nedostatečného vypořádání žalobních námitek. Krajský soud dle stěžovatele prakticky pouze převzal argumentaci žalovaného, jehož rozhodnutí je dle stěžovatele rovněž nepřezkoumatelné. Konkrétně se dle stěžovatele krajský soud nedostatečně vypořádal s námitkou týkající se náležitého zjištění skutkového stavu, neboť nesprávně dospěl k závěru, že stěžovatel neuvedl nové skutečnosti. Stěžovatel je naopak přesvědčen, že v žalobě specifikoval důvody, pro které o mezinárodní ochranu opakovaně žádá. Nedostatečné posouzení se dle stěžovatele týká také žalobní námitky směřující vůči neudělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel nerozporuje, že udělení humanitárního azylu je věcí správního uvážení, což vyplývá také z jím citované judikatury Nejvyššího správního soudu, ze které je rovněž zřejmé, že na jeho udělení není právní nárok. Správní uvážení nicméně nesmí vybočit ze zákonných mezí a nesmí být zneužito. Proto je nutné, aby bylo přezkoumatelným způsobem odůvodněno. Stěžovatel se domnívá, že v předchozím řízení vyličil rozhodné skutečnosti, na jejichž základě mu měl být humanitární azyl udělen, a pokud tak žalovaný neučinil, z mezí správního uvážení vybočil.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na vydané správní rozhodnutí a napadený rozsudek, s jehož závěry se ztotožnil.

pokračování

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[7] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Kasační stížnost je přijatelná v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále je kasační stížnost přijatelná rovněž v případech zásadního pochybení krajského soudu při výkladu hmotného či procesního práva, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelů (viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2021, č. j. 10 As 154/2021-23, nebo usnesení ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31).

[8] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval namítanou nepřezkoumatelností rozsudku krajského soudu. V souladu s konstantní judikaturou dospěl k závěru, že napadený rozsudek není nepřezkoumatelností zatížen (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, nebo rozsudek ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52). Nepřezkoumatelnosti netrpí ani rozhodnutí žalovaného, z jehož odůvodnění je patrné, z jakého skutkového stavu žalovaný vycházel, jakými úvahami se při rozhodování řídil, a tyto úvahy v odůvodnění rozhodnutí náležitě a srozumitelně vyjádřil.

[9] Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře problematikou opakovaných žádostí o udělení mezinárodní ochrany již mnohokrát zabýval. Konkrétně např. již v rozsudku ze dne 30. 6. 2009, č. j. 4 Azs 23/2009-64, uvedl, že „podává-li žadatel o mezinárodní ochranu opakovanou žádost, stanoví zákon [...] o azylu, pro věcné posouzení žádosti podmínku tvrzení nových skutečností či zjištění. Je tedy povinností žadatele, aby takovéto nové skutečnosti či zjištění správnímu orgánu v nové žádosti uvedl. V opačném případě je nucen správní orgán na základě § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, posoudit žádost jako nepřijatelnou“. V návaznosti na uvedené se pak Nejvyšší správní soud vyslovil také k rozsahu přezkumné činnosti správních soudů tak, že bylo-li řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno pro nepřijatelnost podle § 25 písm. i) zákona o azylu, zkoumá správní soud pouze to, zda byly dány podmínky pro zastavení řízení. Důvody uváděnými žadateli se zabývá pouze z toho hlediska, zda jim mohly být známy v době první žádosti, a zda je tedy mohli uvést, či zda jim v tom nebránily objektivní důvody, zpravidla spočívající v tom, že o těchto důvodech vůbec nevěděli nebo je nemohli z objektivních či legitimních subjektivních příčin uvést (viz rozsudek NSS ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011-74).

[10] Rovněž rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011-96, č. 2642/2012 Sb. NSS, vyslovil, že „správní orgán je povinen zkoumat v průběhu řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany v souladu s § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přijatelnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro

udělení jak azylu, tak udělení doplňkové ochrany. Obsahuje-li opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany takové nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit takovou žádost jako přípustnou a meritorně o ní rozhodnout. V opačném případě řízení o nepřipustné žádosti podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastaví. Zastavuje-li správní orgán řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany, nemůže zároveň o věci samé, tedy o mezinárodní ochraně (tzn. ani o azylu, ani o doplňkové ochraně), rozhodovat“.

[11] Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu tak platí, že důvody pro zastavení řízení pro nepřipustnost dle § 25 písm. i) zákona o azylu jsou dány tehdy, pokud „1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, avšak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany“ (výše citovaný rozsudek rozšířeného senátu č. j. 3 Azs 6/2011-96, bod 19; obdobně např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 10. 2017, č. j. 9 Azs 185/2017-38).

[12] Existence dluhu ve výši 8 000 USD a související obava z věřitele v případě návratu do země původu, kterou stěžovatel nově uvedl až v opakované žádosti, nepochybně mohla být vznesena (a tedy i učiněna předmětem věcného posouzení) již v předchozím řízení o první žádosti o mezinárodní ochranu. Jak v této souvislosti správně podotkl krajský soud, stěžovateli objektivně nic nebránilo, aby tuto skutečnost uplatnil dříve. Rozhodl-li se v České republice požádat o mezinárodní ochranu, měl již v první žádosti tvrdit veškeré relevantní skutečnosti, které z jeho pohledu mohly přispět k úspěšnému vyřízení podané žádosti. Krajský soud proto nepochybil v závěru, že předmětem věcného posouzení tato skutečnost býti nemohla, a sice z toho důvodu, že ji stěžovatel neuplatnil, ač tak mohl dříve učinit (viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65, či usnesení ze dne 26. 4. 2023, č. j. 4 Azs 54/2023-37).

[13] K námitce stěžovatele, že mu měl být v řízení udělen humanitární azyl, Nejvyšší správní soud opětovně poukazuje na závěry již výše citovaného rozsudku rozšířeného senátu ze dne č. j. 3 Azs 6/2011-96, ze kterého vyplývá nemožnost věcného posuzování azylových důvodů (tedy i důvodů pro udělení humanitárního azylu) v případech, ve kterých je řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno. Žalovaný ani krajský soud proto nebyli povinni se v předchozím řízení zabývat důvody pro udělení humanitárního azylu stěžovateli (shodně též např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2024, č. j. 4 Azs 29/2024-33, bod 18).

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Vzhledem k tomu, že krajský soud rozhodl v souladu s ustálenou a jednotnou judikaturou a nepochybil při výkladu hmotného či procesního práva, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[15] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. K odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je na místě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (viz již citované

pokračování

usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 83/2021-28). Žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. května 2024

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu